

**Hierotheos Vlachos,
Mitropolit de Nafpaktos**

Spovedania și vindecarea sufletului

Traducere din limba neogreacă
de Nicușor Deciu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2011

Preoția este continuarea operei lui Hristos. Iar Hristos, așa cum prezintă lucrurile Sfântul Grigorie Teologul, este în primul rând, doctor al omului. Opera Lui este una terapeutică. Hristos a unit în Persoana Lui, în mod ipostatic, firea dumnezeiască cu cea omenească; Hristos a pățimit, a fost răstignit, a înviat ca să îndumnezeiască firea omenească. Așadar, dacă finalitatea procesului terapeutic al Bisericii este îndumnezeirea omului, atunci, spre aceasta țintește toată dumnezeiasca iconomie a lui Hristos. Sfântul Grigorie Teologul scrie în acest sens: „spre aceasta țintește (adică spre îndumnezeirea omului) Desăvârșitorul legii duhovnicești; spre acest ultim scop țintește Hristos, Dumnezeirea Care S-a golit pe Sine; spre aceasta țintește și trupul care a fost asumat de Hristos; spre aceasta și această nouă întrepătrundere, Dumnezeu și Om, unul în două și amândouă într-unul”.

În continuare, el enumără toate stadiile mântuirii care se află cuprinse în dumnezeiasca iconomie. Hristos este terapeutul omului prin excelență. Acesta a îndumnezeit firea omenească. El este cel mai puternic medicament care vindecă bolile spirituale ale oamenilor. Tot ceea ce a făcut Hristos reprezintă terapia omului. „Toate acestea sunt o oarecare pedagogie a lui Dumnezeu față de noi și un leac pentru

slăbiciunea noastră, care l-a readus pe Adam acolo de unde căzuse și care, prin lemnul vieții, a fost adus acolo...”.

Este simptomatic faptul că, în cazul de față, Sfântul Grigorie leagă pedagogia omului de vindecarea bolilor și chiar înțelege boala ca o cădere a lui Adam de la Dumnezeu. Într-adevăr, nu putem simți în mod diferit pedagogia decât ca o terapie a omului, adică o reîntoarcere a omului în comuniune cu Dumnezeu, care ajunge chiar până la îndumnezeirea lui.

Această lucrare a lui Hristos o continuă, în primul rând, episcopul, și apoi preoții continuă opera terapeutică a lui Hristos, și devin împreună-lucrători cu Dumnezeu la mântuirea oamenilor. Sfântul Grigorie scrie în continuare: „Iar noi toți, cei puși în fruntea celorlalți, suntem slujitori și împreună-lucrători ai acestei vindecări”.

În acest fel, preoții sunt împreună-lucrători și slujitori ai terapiei. Noi săvârșim, desigur, Sfintele Taine, dar și pe acestea trebuie să le integrăm în cadrul terapiei, deoarece Sfintele Taine și viața ascetică a Bisericii ținesc spre *cum* să-l vindece pe om. Referindu-se la Proorocul Ioil, care-i povățuiește pe iudei să plângă - „și care dorea să-i oprească de la slujire pe slujitorii altarului, în vremea strâmtorării pricinuită de foamete” - Sfântul Grigorie Teologul îndeamnă în continuare: „spre postul

care sfințește și propovăduiește vindecarea (terapia)...". Această propovăduire a terapiei este de fapt o propovăduire a *metanoiei*. Și vedem aici că termenul *metanoia* este înlocuit cu cuvântul terapie, ceea ce înseamnă că terapia este întoarcerea omului la Dumnezeu și comuniunea cu El.

Faptul că lucrarea preotului este terapia omului și că aceasta trebuie făcută cu înțelepciune și, de asemenea, că este o știință prin care preotul îl conduce pe om la unirea și comuniunea cu Dumnezeu, se vede dintr-un alt pasaj al Sfântului Grigorie: „căci pentru cel ce dobândește aceasta (preoția), mi se pare a fi arta artelor și știința științelor care-l călăuzește pe om, cea mai înzestrată și complexă dintre făpturi”. Exercitarea metodei terapeutice de către preot este numită de Sfântul Grigorie Teologul „artă a artelor și știință a științelor”. Aceasta anulează afirmațiile acelor care s-au scandalizat, pentru că în cartea mea *Psihoterapia Ortodoxă* am folosit expresia: „Creștinismul este știință terapeutică” și, de asemenea, „teologia este știință terapeutică”. Exercitarea metodei terapeutice este o lucrare clar teologică și științifică.

Preoția nu este doar lucrare liturgică. Iar săvârșirea Sfintelor Taine se integrează propriu-zis în procesul terapeutic al omului. Preotul nu are doar o misiune liturgică, ci și una terapeutică. Această misiune a lui

este în mod esențial una de (supra)veghere a sufletelor. Sfântul Grigorie Teologul spune că nu este același lucru „a conduce o turmă sau a păstori și a supraveghea sufletele oamenilor”. Păstorul animalelor necuvântătoare se îngrijește să facă animalele mai grase și pentru acest scop el folosește toate mijloacele. Nici un păstor nu s-a îngrijit vreodată de virtutea animalelor necuvântătoare. În timp ce pentru pastorație, așadar, pentru supravegherea terapeutică a oamenilor, se cer multe lucruri: omul trebuie să învețe să se conducă, pentru că altfel nu va învăța niciodată să călăuzească alți oameni. „Iar omului căruia îi este greu să învețe să se lase călăuzit, cu atât mai mult îi va fi greu să știe să călăuzească oameni”. A păstori înseamnă a supraveghea suflete. Și supravegherea sufletelor nu este independentă de terapia sufletelor. Dar, preotul trebuie s-o exercite această lucrare în mod liber, adică să-i păstorească cu consimțământul lor. „Pentru aceea și legea și Legiuitorul nostru rânduiesc o păstorire cu bună învoire, iar nu una forțată”. Străduința multor pedagogi și psihoterapeuți moderni de a-l conduce pe om spre vindecare, forțând conștiința lui, se află departe de Pastorația ortodoxă, în care noi prețuim în mod absolut libertatea omului.

Misiunea terapeutică a pastorației trebuie să se facă cu înțelepciune. Sfântul Grigorie Teologul se roagă să ne ajute Dumnezeu „să păstorim turma Lui cu înțelepciune, iar nu cu metodele unui păstor neexperimentat”. Se vede iarăși aici că terapia trebuie să fie făcută cu știință, adică prin cunoașterea bolii și prin cunoașterea terapiei. Terapeutul nu trebuie să fie neexperimentat, pentru că, dacă cunoașterea terapiei dăruiește binecuvântare, necunoașterea terapiei, adică lipsa de experiență duhovnicească este condamnată.

Este nevoie de știință pentru că răutatea este simplu de realizat, în timp ce binele cu greutate se face. Și, desigur, de cele mai multe ori, omul nu dorește să se îndepărteze de rău. Sfântul Grigorie Teologul scrie: „mult râvnită și lesnicioasă este reaua-voire și nimic nu e mai ușor de înfăptuit decât aceasta, iar dobândirea binei este rară și anevoie de lucrat”.

General vorbind, preoția este o știință terapeutică. Ea are ca scop să-l vindece pe om prin toate mijloacele de care dispune Sfânta noastră Biserică. Prin urmare, aceasta este lucrarea preotului⁴¹.

Duhovnicul trebuie să știe să vindece omul, adică să lumineze și să elibereze

⁴¹ Arhim. Hirotheos Vlachos, *Discuții despre Psihoterapia ortodoxă*, (ed. în lb. gr.), pp. 209-212.